

Portugalliae omnes, antequam prima tonsura initientur, debent probare se a Judaeis non descendere (1). Quamquam vero constitutio episcopi aliorumque infra R. P., excludens ab ordinibus descendentes ab infidelibus, nullius esset roboris, utpote contraria juri communi, prouti declaravit S. C. C., *l. c.*, tamen laudanda foret constitutio praecipiens magnam cautelam et delectum, quando agitur de promovendis descendentes a Judaeis aliisque non baptizatis (2).

475. In *Majoricen.*, 25 Jan. 1749, episcopus noluerat J. praesentatum pro beneficio prima tonsura initiare « quod illius ascendentes fuissent Hebraei, et famam esse annososque testes referre, poenis ob id eos affectos fuisse a tribunali sacrae inquisitionis; hanc maculam non equidem porrigi ad gradum in quo est J., sed tamen facere ut a clericatu repellendus sit ob infamiam facti, cum eo usque in insula illa spernantur atque odio sint hi descendentes ab Hebraeis, ut quisque cum iis consanguinitates et affinitates per matrimonia contrahere recuset, et plures sint regulares ordines quibus vetitum est ad professionem admittere hujus generis homines ». Proposito dubio: « An sit locus ordinationi J., sive potius obstet impedimentum ab episcopo allegatum »; S. C. reposuit: « Affirmative ad 1^{am} partem; negative ad 2^{am} ». In simili causa *Tuden.*, *Ordinationis*, simile dedit responsum die 19 Sept. 1761.

476. Tandem de baptizatis ab haereticis. Felix III R. P. in epistola ad universos episcopos, cujus pars refertur in *can. 10, caus. 1, qu. 7*, in Decreto (3) praecipit: « Illo per omnia custodito, ne ex eis unquam qui in qualibet aetate alibi quam in Ecclesia catholica aut baptizati aut rebaptizati sunt, ad ecclesiasticam militiam prorsus permittantur accedere; quibus satis esse debeat quod in catholicorum numero sunt recepti ». Igitur sicuti rebaptizati a quocumque (n. 320), ita baptizati ab haereticis sunt irregulares. Haec irregularitas est ex delicto voluntariae susceptionis baptismatis ab haereticis. Hinc baptizatus ab haereticis in

(1) Honorante, *cap. I, not. XI*.

(2) Ben. XIV, *l. c.*, n. 6; De Angelis, I, XVII, n. 2.

(3) Migne, P. L., tom. LVIII, pag. 924.

infantili aetate, et fortasse etiam in impubertate (n. 201), non est irregularis: illa autem verba *in qualibet aetate* Glossa citata n. 326 intelligit de qualibet aetate doli capace. Confirmatur ex responsione S. C. C. in *Romana*, 21 Maii 1718, ubi baptizatum ab haereticis in aetate duorum annorum declaravit irregularem non esse. Pariter haec irregularitas non intelligitur si quis baptizatus fuit ab haereticis in casu necessitatis, urgente mortis periculo; aut si baptismum recepit bona fide, licet in hoc ultimo casu irregularitas in foro externo urgere possit.

III

De impedimentis simplicibus.

477. Praeter censuras cum homonymis poenis et prohibitionibus, et praeter irregularitates, de quibus huc usque, sunt impedimenta ordinationem impediencia quae speciali nomine carent quaeque proinde erunt impedimenta simpliciter (n. 139); et personae quae illis detinentur, dicuntur simpliciter impeditae, idest vel *indignae*, si impedimentum peccato aut defectui necessariae perfectionis moralis innititur, secus *inidoneae*. Plura ex istiusmodi impedimentis supra ob materiarum connexionem tetigimus; modo reliqua exponere debemus.

478. Diximus (n. 159) irregularitatem proprie dictam non posse constitui nisi a R. P., qua scilicet aliqua personarum classis a statu clericali perpetuo removetur. At episcopus optime potest pro sua dioecesi aliquid exigere in promovendis juri communi minime contrarium ad honorem status clericalis, vel speciales cautelas pro aliquo casu statuere. Ita, e. g., Romae ex stylo Secretariae Cardinalis Vicarii, filius unicus non admittitur ad primam tonsuram sine speciali dispensatione Cardinalis Vicarii, quia praesumitur hoc vitae genus eligere, non ut fidelem cultum Deo praestet, sed ut saeculare iudicium effugiat (1). Item Benedictus XIV in const. *Etsi minime*, 7 Febr. 1742, laudat episcopum qui consti-

(1) Honorante, *Praxis etc.*, cap. I, n. IV ab initio.

tuit « numquam se facturum, ut tonsura inauguret grandiores aetate aut minores, praesertim vero majores ordines iis conferat qui in tradenda christiana doctrina operam suam parochis commodare neglexerint ». Et ita porro alia etiam exempla citari possent, in quibus habentur quodammodo impedimenta simplicia juris particularis. Nos in praesenti exponimus impedimenta juris communis.

1° — *Defectus confirmationis.*

479. Qui sacramentum confirmationis nondum receperunt, non posse vel ipsa prima tonsura initiari, tradit Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. IV, de ref.* : « Prima tonsura non initientur, qui sacramentum confirmationis non susceperint, etc. ». Ratio est quia ipsi non censentur satis firmi in fide, et non decet illos qui nondum sacramento confirmationis milites Christi facti sunt, aliorum duces per ordinationem constitui.

480. Stante hoc decreto Tridentino, proposita fuerunt S. C. C. sequentia dubia in *Augustana, 27 Sept. 1601* (1) : « 1° Quaeritur an primam tonsuram et quatuor minores ordines male vel per saltum suscepisse dicatur qui sacramento confirmationis solum post illos susceptos fuit perunctus ; 2° An idem, ut supra, ordinatus et provisos de simplicibus beneficiis ante sacramentum confirmationis, legitime dicta beneficia acquisiverit ita ut nulla indigeat nova provisione ; 3° An idem possit ad sacros ordines ascendere, nulla petita absolute vel dispensatione ». S. C. reposuit : « Ad 1um esse male promotum ; Ad 2um minus legitime acquisivisse, atque egere nova provisione ; Ad 3um non posse nisi praevia Sedis Apostolicae dispensatione ».

481. Ex hac responsione Giraldi, *l. c.*, deducit errare illos qui putant initiatum prima tonsura, non recepto prius sacramento confirmationis, peccare quidem, sed non mortaliter, nisi ex contemptu illud omittat, et nullam incurrere censuram. De Angelis, *I, IX, n. 9*, ex eadem responsione arguit pariter in casu esse grave peccatum, quod tamen se-

(1) Giraldi, *II, sect. 91.*

cumfert non censuram, sed irregularitatem, licet collatio primae tonsurae valida sit. At in primis nullam in casu manere censuram certissimum est, quia haec censura nullibi legitur, et nominatim non legitur in const. *Apostolicae Sedis*. Praeterea cum defectus confirmationis non sit perpetuus, ut patet, constituere nequit proprie dictam irregularitatem, sed simplicem infert inidoneitatem seu inhabilitatem, pro qua Sanctae Sedis dispensatio necessaria est juxta responsionem ad 3um. Quoad vero gravitatem culpaе, S. Alph., *VI, n. 786*, docet esse sententiam communem peccatum in casu leve esse, eamque tenent Suarez, *De sacram. in genere, disp. XXXVIII, sect. I* ; Salm., *De ordine, cap. IV, n. 73* ; Navarrus, *cap. XXII, n. 9* ; Thesaurus, *cap. XIII, v. Ordo, limita secundo* ; D'Annibale, *III, § 154, not. 17*, alique plures. Quamquam vero fateamur rationem quam isti auctores tradunt pro sua sententia, solidam non videri, scilicet quia relata verba Conc. Trid. indicant non praeceptum sed consilium aut decentiam, tamen culpam gravem urgere nolumus contra opinionem communiter receptam. Ex principio autem generali quod habes *n. 153*, sequitur non confirmatum, sicuti nequit sine aliqua culpa tonsuram aut ordines recipere, ita non posse sine eadem culpa in receptis ordinibus ministrare (1). De ordinatione sine praevia confirmatione vide folium S. C. C. in *Anglonen. et Tursien., Nullitatis ordinationis, 15 Mart. 1802*, et in *Aveiren., Irregularitatis, 30 Jun. 1804*.

2° — *Turpe mercimonium circa Missarum eleemosynas.*

482. S. C. C. sequens tulit decretum :

« Vigilanti studio convellendis eradicandisque abusibus Missarum celebrationem spectantibus jugiter incubuit hæc S. C., pluraque edidit decreta, quibus omne hac in re damnable lucrum removeri voluit, piisque testantium voluntates et obstrictam benefactoribus fidem adamussim servari religioseque custodiri mandavit.

(1) Schmalz., *V, XXIX, n. 13.*

» Quapropter ad cohibendam pravam quorundam licentiam qui ad ephemerides, libros aliasque merces facilius cum clero commutanda Missarum ope utebantur, nonnulla constituit, eaque, Pio PP. IX fel. rec. approbante, edi et Ordinariis nota fieri curavit ut ab omnibus servarentur. Propositis namque inter alia sequentibus dubiis :

« I. — An turpe mercimonium sapiat, ideoque improbanda et poenis etiam ecclesiasticis, si opus fuerit, coercenda sit ab Episcopis eorum bibliopolarum vel mercatorum agendi ratio, qui adhibitis publicis invitamentis et praemiis, vel alio quocumque modo Missarum eleemosynas colligunt, et sacerdotibus, quibus eas celebrandas committunt, non pecuniam, sed libros aliasve merces reddunt ;

» II. — An haec agendi ratio ideo cohonestari valeat, vel quia, nulla facta imminutione, tot Missae a memoratis collectoribus celebrandae committuntur, quot collectis eleemosynis respondeant, vel quia per eam pauperibus sacerdotibus eleemosynis Missarum carentibus subvenitur ;

» III. — An hujusmodi eleemosynarum collectiones et erogationes tunc etiam improbandae et coercendae, ut supra, sint ab Episcopis, quando lucrum, quod ex mercium cum eleemosynis permutatione hauritur, non in proprium colligentium commodum, sed in piarum institutionum et bonorum operum usum vel incrementum impenditur ;

» IV. — An turpi mercimonio concurrant, ideoque improbandi atque etiam coercendi, ut supra, sint ii qui acceptas a fidelibus vel locis piis eleemosynas Missarum tradunt bibliopolis, mercatoribus, aliisque earum collectoribus, sive recipiant, sive non recipiant quidquam ab iisdem praemii nomine ;

» V. — An turpi mercimonio concurrant, ideoque improbandi et coercendi, ut supra, sint ii qui a dictis bibliopolis, et mercatoribus recipiunt pro Missis celebrandis libros aliasve merces, harum pretio sive imminuto sive integro ;

» VII. — An liceat episcopis sine speciali S. Sedis venia ex eleemosynis Missarum, quas fideles celebrioribus sanc-

» tuariis tradere solent, aliquid detrahere, ut eorum decori et ornamento consulatur, quando praesertim ea propriis redditibus careant ».

» In peculiari conventu anni 1874 S. C. resolvit :

« Ad I. Affirmative ;

» Ad II. Negative ;

» Ad III, IV et V. Affirmative ;

» Ad VII. Negative, nisi de consensu oblatorum. »

» Sed cum postremis hisce annis constiterit, salutare hujusmodi dispositiones ignorantia aut malitia saepius neglectas fuisse, et abusus hac in re valde lateque invaluisse, Emi Patres S. C. Tridentini interpretes ac vindices, rebus omnibus in duplici generali conventu mature perpensis, officii sui esse duxerunt, quod pridem decretum erat, in memoriam plenamque observantiam denuo apud omnes revocare, et opportuna insuper sanctione munire.

» Praesenti itaque decreto statuunt, ut in posterum si quis ex sacerdotali ordine contra enunciata decreta deliquerit, suspensioni a divinis S. Sedi reservatae et ipso facto incurrendae obnoxius sit : clericus autem sacerdotio nondum initiatus eidem suspensioni quoad susceptos ordines similiter subiaceat, *et inhabilis praeterea fiat ad superiores ordines recipiendos* : laici demum excommunicatione latae sententiae episcopis reservata obstringantur.

» Praeterea cum experientia docuerit, mala quae deplorantur ex eo potissimum originem viresque ducere, quod in quorundam privatorum manus major Missarum numerus congeritur quam justa necessitas exigit, ideo iidem Patres, inhaerentes dispositionibus a Romanis Pontificibus, ac praesertim ab Urbano VIII et Innocentio XIII in const. *Cum saepe contingat*, alias datis, sub gravi obedientiae praecepto decernunt ac mandant, ut in posterum omnes et singuli ubique locorum beneficiati et administratores piarum causarum aut utcumque ad Missarum onera implenda obligati, sive ecclesiastici sive laici, in fine cujuslibet anni Missarum onera, quae reliqua sunt, et quibus nondum satisfecerint, propriis Ordinariis tradant juxta modum ab iis definiendum. Ordinarii autem acceptas Missarum intentiones cum adnexo

stipendio primum distribuent inter sacerdotes sibi subiectos qui eis indigere noverint: alias deinde aut S. Sedi, aut aliis Ordinariis committent, aut etiam, si velint, sacerdotibus aliarum dioeceseon, dummodo sibi noti sint, omnique exceptione majores, et legitima documenta edant inter praefixum congruum tempus quibus de exacta earumdem satisfactione constet.

» Denique, revocatis quibuscumque indultis et privilegiis usque nunc concessis quae praesentis decreti dispositionibus utcumque adversentur, S. Congregatio curae et officio singulorum Ordinariorum committit, ut praesens decretum omnibus ecclesiasticis suae jurisdictioni subiectis, aliisque quorum ex praescriptis interest, notum sollicitè faciant, ne quis in posterum ignorantiam allegare, aut ab hujus decreti observantia se excusare quomodolibet possit: et insuper ut sive in sacra Visitatione sive extra sedulo vigilent, ne abusus hac in re iterum inoleant.

» Facta autem de his omnibus relatione SSmo D. N. Leoni P. P. XIII per infrascriptum S. Congregationis Praefectum, Sanctitas Sua hoc Emorum Patrum decretum ratum habuit, confirmavit atque edi mandavit, contrariis quibuscumque minime obstantibus.

» Datum Romae, die 25 Maii 1893.

» ALOYSIUS Card. Epus Sabinensis, Praefectus.
« L. SALVATI, Secretarius. »

483. Igitur clericus nondum sacerdotio initiatus qui talia turpia mercimonia commiserit, praeter suspensionem ab ordinibus receptis, fit inhabilis ad superiores recipiendos. Quae inhabilitas est poenalis, distincta ni fallimur, ab ea quae est intrinseca cuicumque suspensioni (n. 152), secus dictum non fuisset *et inhabilis praeterea, sed et inhabilis propterea*: unde sequitur, cessante suspensione, hanc inhabilitatem per se permanere. Quoniam vero haec inhabilitas non afficit nisi clericos nondum sacerdotio initiatos, et ideo non prohibet collationem-receptionem primae tonsurae et beneficiorum, non est irregularitas proprie dicta, sed simplex impedimentum; a quo unus R. P. per organum S. C. C. dispensat.

3° — Defectus requisitae aetatis.

484. — Quamlibet ordinationem, et ita etiam primam tonsuram, in infantili aetate collatam validam esse, docet Benedictus XIV in const. *Eo quamvis tempore, 4 Maii 1745*, de qua in nostro *Tractatu canonico de matrimonio*, n. 586, ubi etiam tradit quid juris in casu de obligationibus clericilibus ordinationi in sacris adnexis. At vero Ecclesia optimo sane consilio praescripsit certam aetatem pro collatione graduum clericalium, diversam pro diversis. Nunc igitur Ecclesiae disciplinam hac de re exponere debemus, obiter hic ab initio animadvertentes eam afficere tum saeculares tum regulares, nisi ii privilegium a Sede Apostolica obtinuerint post Conc. Trid. quod antiqua privilegia abrogavit (1).

485. In Veteri Testamento pios parentes prolem nondum natam aliquando Deo vovisse, Deumque parentum vota grata habuisse, plura exempla demonstrant, quae recenset Hallier, p. I, sect. VIII, cap. II, art. II, § I, n. 2. Imo omnes primogeniti tum masculini tum foeminini sexus Deo consecrati et sanctificati erant, qui, nisi a parentibus persoluto pretio redimerentur, manere debebant in templo. Talibus exemplis informati Christiani praeteritis saeculis solebant puerulos offerre Deo vel ad monachatum vel ad clericatum; quam consuetudinem Origenes, *Hom. XI in Leviticum*, piam et aequissimam esse defendit. Hujus oblationis ritus qui aliquando legitur observatus, hic erat: Votivus puer a parentibus ad altare offerebatur, pluribus praesentibus, et libellus continens petitionem parentum, vel manus pueri, vel puer ipse altaris pallio seu palla, qua altare tegi atque ornari consueverat, involvebatur. Haec autem oblatio puerum clericatui aut monachatui non adscribebat; tantum secum ferebat in parentibus obligationem gravem non revocandi puerum a statu clericali vel monachali, imo ipsum instituendi pie et fideliter, atque ita disponendi ad illum statum (n. 37), plena tamen ei relicta libertate, cum ad aetatem discretionis per-

(1) Honorante, cap. XII, not. IX.

venisset (1). Quandoque tamen puer in ipso monasterio vel presbyterio educabatur.

486. Praescindendo ab hoc more offerendi Deo infantes, si ad antiquam Ecclesiae disciplinam de aetate ordinationis oculos convertamus, magnam invenimus fuisse varietatem pro diversis temporibus et locis, et magnos quoque fuisse aliquando abusos, prouti videre est apud Thomassinum, *p. I, lib. II, cap. LXVII sequ.* Quoniam vero res parvi momenti est, omnia prosequi supervacaneum heic putamus. Tantum animadvertimus etiam civilem auctoritatem aliquando in hunc campum nullo jure falcem immisisse. Ita imperator Justinianus, *Novel. 123, cap. 13*, sancivit: « Presbyterum autem minorem XXXV annorum fieri non permittimus: sed neque diaconum et subdiaconum minorem XXV, neque minorem lectorem XVIII annorum ». Et in *Articulis*, ut aiunt, *organicis*, sub *n. 16*, pro episcopis in Galliis aetas XXX annorum exigitur: quae ceteroquin cum aetate a sacris canonibus requisita concordat.

487. Juxta praesentem disciplinam, *prima tonsura* jure communi dari non potest nisi post septennium completum. Sane Bonifacius VIII, in *cap. 4, De temporibus ordinationum, in 6°*, praescribit: « Nullus episcopus vel quivis alius infanti (nisi forte religionem intraret)... clericalem praesumat conferre tonsuram »; atqui infantiam septennio completo terminari, notissimum est, ut advertit quoque Glossa, *l. c., v. infanti*. Confirmatur ex Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. IV, de ref.*, ubi ad conferendam primam tonsuram plura requirit, quae verificari nequeunt in illo qui usum rationis non habet: hic autem usus rationis, expleto septennio, adesse solet. Tandem Pontificale Romanum, in rubrica *De ordinibus conferendis*, ait: « Prima tonsura et minores ordines ante septimum annum completum dari non debent ». Et quoniam verba Conc. Trid. et Pontificalis Romani generalia sunt, sequitur abrogatam esse exceptionem de qua Bonifacius VIII, *l. c.*, scilicet nisi infans forte religionem intraret, saltem per oblationem parentum et tutorum, ut Glossa explicat, *l.*

(1) Hallier, *l. c.*; Ben. XIV, *epist. Probe te*, 15 Dec. 1751.

c., v. intrarent (1). Porro hoc septennium computari debet a die nativitatis inclusive, non a die baptismatis, et expletum esse debet juxta annos naturales, non tantum juxta annos ecclesiasticos: solus ultimus septimi anni dies inceptus vel inchoatus haberi potest pro completo (2).

488. Diximus *jure communi*; nam aliquando episcopi sive in synodo sive extra synodum statuerunt ut nemo ante aetatem annorum XII vel XIV prima tonsura initiaretur, ut capax esset per aetatem eligendi certum aliquem vitae statum in quo perpetuo maneret. Haec decreta servanda esse respondit S. C. C. in *Leodien.*, 1 Dec. 1704, et tradit Crispinus, *De sacra ordinatione*, § 9, ita ut episcopus possit quidem, sed non teneatur ante praefinitam aetatem prima tonsura quempiam initiare. Pariter R. P. nonnumquam indulsit ut ante septennium prima tonsura conferri posset: quae exempla refert Riganti, in *comm. Reg. XXIV Cancell. Apost.*, § 2, *n. 6*.

489. Etiam *ordines minores* dari possunt, septennio completo, sicuti prima tonsura, prout Pontificale Romanum relatis verbis aperte tradit (3). Conc. Trid. hac de re nil statuit, et aliunde in hac eadem re « adeo confusa et incerta, quin imo et repugnans videtur mens canonum, ut vix aliquid certi haberi possit », ait Fagnanus, *l. c.*, qui deinde expendit varios canones et doctorum dissonantes opiniones. At vero si episcopus lege lata sive in synodo sive extra synodum determinavit aetatem ultra septennium pro minoribus ordinibus conferendis, e. g. aetatem annorum XIV completorum, hanc legem servandam esse, non est dubium. Fagnanus, *l. c., n. 44*, insinuat regulam ut tres primi ordines minores conferantur a septimo ad duodecimum annum, et exinde a duodecimo ad decimum quartum ordinetur acolythus. In Urbe ex antiquissimo stylo nemo ad ordinem acolythatus

(1) Giraldis, *II, sect. 91*; Fagn., in *comm. cap. 35, De praebendis etc.*, *n. 21*.

(2) Pirhing, *I, XI, n. 12*; Thesaurus, *De poenis, II, v. Ordines ante aetatem legitimam recepti vel collati*.

(3) Honorante, *cap. II, not. VI*; Pirhing, *I, XI, n. 11*.

admittitur nisi saltem duodecimum suae aetatis annum attingerit (1).

490. Pro *ordinibus majoribus* subdiaconatus, diaconatus et presbyteratus Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. VIII, de ref.*, statuit: « Nullus in posterum ad subdiaconatus ordinem ante XXII, ad diaconatus ante XXIII, ad presbyteratus ante XXV aetatis suae annum promoveatur ». Sufficit autem annus inceptus, ut probat Ecclesiae usus et S. C. C. pluries declaravit, teste Fagnano in *comm. cap. 7, De electione etc.*, n. 18 et 131 (2). Hinc pro subdiaconatu satis est annus XXI completus, pro diaconatu annus XXII completus, pro presbyteratu annus XXIV completus, cum finis unius anni signet initium anni sequentis. Sed satis non est, prouti nonnulli putaverunt (3), si quis attingerit tantum ultimam diem anni XXI, vel XXII, vel XXIV, quia hic profecto promoveretur *ante* aetatem a Tridentino praescriptam (4). Ceterum aetas desumitur a nativitate, non a baptisate, ut declaravit etiam S. C. C. in *Spoletana*, 18 Dec. 1627; in eadem computanda attendendi sunt non anni ecclesiastici, sed anni naturales, ita ut ne dies quidem bissextilis demi possit (5). In *cap. 4, De temp. ordin.*, agitur de episcopo qui ordinavit diaconum puerum in XIII aetatis anno; et Honorius III ait talem episcopum vel non esse sui compotem vel nimis videri a se scientiam repulisse. Clemens V, in *Clem. 3, De aetate etc.*, determinat aetatem pro ordinibus majoribus recipiendis, requirens pro subdiaconatu annum XVIII, pro diaconatu annum XXII, pro presbyteratu annum XXV: proinde Conc. Trid., *l. c.*, huic legi derogavit tantum quoad aetatem pro subdiaconatu et diaconatu.

491. Tandem pro *episcopali consecratione* requiritur annus trigesimus completus. Sane ad compescendos abusos de quibus Thomassinus, *l. c., cap. LXX*, synodus Latera-

(1) Honorante, *l. c.*

(2) Riganti, *l. c., n. 9*; Pirhing, *I, XI, n. 11*; Giraldi, *II, sect. 102*.

(3) Clericatus, *De sacram. ord., dec. XL, n. 16*; Diana, *tom. II, tract. V, res. 103 sequ.*; Salm., *De sacram. ord., VIII, V, n. 31*.

(4) Boenninghausen, *III, pag. 126*; S. Alph., *VI, 800*; Croix, *n. 2309*, cum aliis.

(5) Reiff., *I, XI, n. 64*; S. Alph., *l. c.*; Sanchez, *De matr., XXIV, n. 22*.

nensis sub Alexandro III, *can. 3*, relato in *cap. 7, De electione etc.*, statuit: « Cum in cunctis sacris ordinibus et ecclesiasticis ministeriis sint aetatis maturitas, gravitas morum et litterarum scientia inquirenda, multo fortius in episcopo haec oportet inquiri, qui ad curam aliorum positus in seipso debet ostendere qualiter alios in domo Dei oportet conversari. Ea propter... praesenti decreto statuimus ut nullus in episcopum eligatur, nisi jam XXX annum aetatis exegerit, et de legitimo matrimonio sit natus, qui etiam vita et scientia commendabilis demonstratur ». Conc. Trid., *sess. VII, cap. I, de ref.*, hanc Alexandri III legem expresse confirmat: « Ad cathedralium ecclesiarum regimen nullus nisi ex legitimo matrimonio natus, et aetate matura, gravitate morum litterarumque scientia, juxta constitutionem Alexandri III quae incipit: *Cum in cunctis*, in concilio Lateranensi promulgatam, praeditus assumatur ». Igitur etiam hodie pro consecratione episcopali aetas XXX annorum completorum jure communi necessaria est; quae aetas, sicuti aetas pro ordinibus majoribus, non a baptisate, sed a nativitate computatur, juxta annos naturales, ne dempto quidem die bissextili; sed ultimus dies haberi potest pro completo. Haec aetas requiritur etiam pro consecratione episcoporum titularium.

492. Potestas dispensandi super defectu aetatis uni competit R. P. qui eandem aliis committere non solet. At omnibus Vicariis Apostolicis, *form. III, n. 13*, datur ad quinquennium facultas: « Dispensandi super defectu aetatis unius anni ob operariorum penuriam, ut promoveri possint ad sacerdotium, si alias idonei fuerint ». S. C. S. Officii, die 9 Apr. 1727, declaravit Vicarium Apostolicum vi hujus facultatis non posse dispensare cum regularibus; et die 21 Jan. 1734, reposuit Vicarium Apostolicum nec posse dispensare pro ordine diaconatus et subdiaconatus, sed tantum pro ordine presbyteratus (1).

493. Porro haec dispensatio a Sede Apostolica pro subdiaconatu numquam concedi solet; raro pro diaconatu;

(1) Collect. S. C. de Prop. Fide, n. 1172, 1173.

tandem pro presbyteratu facile conceditur si tresdecim menses ad legitimam aetatem deficiunt: imo non raro, justa aliqua concurrente causa, dispensatio etiam conceditur super defectu quatuordecim et hodie etiam decem et octo mensium. Dispensatio datur per Breve, non vero per rescriptum, nisi Ordinarius, commendans instantiam, testetur de paupertate oratoris. Pro episcopatu autem dispensatio duplici modo a S. Sede indulgeri solet, vel praeficiendo minorem in episcopum et pastorem, eique ecclesiam cathedralem in titulum concedendo, et dispensando ut consecrationis munus ante legitimam aetatem suscipere possit: vel minorem ipsum designando in futurum ecclesiae praesulem ex nunc, postquam tamen ad legitimam aetatem pervenerit, interdicta interim ei tum spiritualium tum temporalium administratione, quae praestantioribus canonicis committi solet. Riganti, *l. c.*, n. 31 *sequ.*, plura recenset exempla dispensationis utriusque speciei. Quamquam vero Joannes XXII in *extrav. unic.*, *De postulatione, inter communes*, prohibuerit postulationem ad ecclesias cathedrales ante annum XXVII inceptum illius qui postulatur, et postulationem forte factam irritam et nullius momenti declaraverit, tamen haec dispositio recepta non fuit, ita ut postulatio possit fieri et admitti etiam in casu minoris aetatis (1).

494. Episcopus sine debita dispensatione ante legitimam aetatem conferens primam tonsuram, contrahebat suspensionem latae sententiae a collatione primae tonsurae per unum annum, ex *cit. cap. 4, De aetate etc.*, in 6°; conferens ordinem sacrum, contrahebat suspensionem ferendae sententiae a collatione omnium ordinum, ex *cit. cap. 4, De temp. ordin.* Ordinatus vero mala fide in sacris ante aetatem sine dispensatione contrahebat suspensionem ferendae sententiae ab usu ordinis male suscepti usque ad legitimam aetatem, ex *cit. cap. 14, De temp. ordin.*; sed deinde Pius II in *const. Cum ex sacrorum*, 15 Kal. Dec. 1461, ipsum dixit suspensum ipso facto ab omni ordine sacro tum rite assumpto tum male suscepto sine ulla temporis limitatione,

(1) Riganti, *l. c.*, n. 23 *sequ.*

et ideo irregularem, si contra hanc suspensionem in eodem ordine ministravisset (1). Hodie in *const. Apostolicae Sedis* nulla censura neque in ordinatum neque in ordinatum hac de re legitur; proinde [puniri quidem possunt a legitimis superioribus, nempe episcopus a R. P., ordinatus a suo episcopo vel a R. P., sed poenae latae sententiae non amplius manent. Attamen ordinatus ante legitimam aetatem sive bona sive mala fide nequit in recepto ordine ante adventum legitima aetatis solemniter ministrare sine dispensatione, non quidem in poenam commissi peccati, sed quia lex quae prohibet aliquem ordinem conferre-recipientem ante determinatam aetatem, eo ipso prohibet ante eandem aetatem in ordine male recepto solemniter ministrare (*n. 153*). Quod si nihilominus ministraverit, peccat graviter, sed irregularitatem non amplius contrahit, quia suspensionem non violat: adveniente autem canonica aetate potest solemniter ministrare absque ulla dispensatione (2).

4° — Defectus gradus inferioris et interstitiorum non expletorum (3).

495. Ulterius sacri canones statuunt ut ordines gradatim conferantur; aliis verbis, prohibent ordinationem *per saltum*, praetermisso aliquo gradu inferiori; et ideo qui non habet gradum inferiorem, non est idoneus ad superiorem recipiendum. Et licet eruditi (*n. 24*) censeant episcopatum fuisse aliquando licite et valide collatum sine praevio pres-

(1) Vide folium S. C. C. in *Salutarum, Irregularitatis*, 13 Julii 1763, et in *Malacitana, Irregularitatis*, 15 Jan. 1785. In hac ultima causa dolus aperte adfuerat. Nam J. habebat germanam sororem natu majorem, et curavit ut in parochiali libro baptismatis, ementito caractere, ipse in locum sororis, soror vero in sui locum inscriberetur, adeo ut soror minor, ipse vero natu major appareret: atque ita falsa baptismatis fide ad ordines ante aetatem fuit promotus. Historia narrat celebrem Cardinalem Richelieu similem commisisse fraudem ut ad episcopatum impatienti ambitione perveniret.

(2) Barbosa, *De off. et pot. episc.*, all. XVI, n. 22 *sequ.*, citans plures alios; S. Alph., V, n. 799.

(3) Vide canonistas in titulo *De clerico per saltum promotus*, XXIX, libri V *Decret.*

byteratu, tamen plerique putant hanc sententiam certis argumentis non evinci. Illud certum est in primitiva ecclesia ordines minores non semper fuisse praesuppositos unum alteri et omnes subdiaconatui aliisque ordinibus majoribus; nam non raro candidatus prima vice ordinabatur ostiarius, vel exorcista, vel praesertim lector aut acolythus, et deinde, post aliquod tempus in adimplendis hujusmodi officiis laudabiliter exactum, promovebatur vel ad superiorem ordinem minorem, vel immediate ad subdiaconatum qui numquam praetermittebatur, et postea ad diaconatum, etc. (1). Ad rem S. Thomas, in *4, dist. 24, qu. 1, art. 2, qu. 5*: « In primitiva Ecclesia aliqui ordinabantur in presbyteros, qui prius inferiores ordines non susceperant; et tamen poterant omnia quae inferiores ordines possunt, quia inferior potestas comprehenditur in superiori virtute, sicut sensus in intellectu, et ducatus in regno. Sed postea per constitutionem Ecclesiae determinatum est quod ad majorem se non ingerat qui prius in minoribus officiis se non humiliavit ». Haec constitutio Ecclesiae usque ab antiquis temporibus lata est. Huc spectant, aliis juribus omissis, *can. un., dist. 52*, in Decreto, ubi Alexander II reprehendit ordinationem cujusdam in diaconum et presbyterum, praetermisso subdiaconatu; *can. 4, dist. 59*, ubi Zosimus Papa reprehendit consecrationem quorundam in episcopos, aliis gradibus non receptis; *cap. un., cit. tit.*, ubi Innocentius III agit de subdiacono ordinato in presbyterum, omisso diaconatu; et tandem Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. II, XI, XIII, XIV, de ref.*, de quibus infra. Ipsum jus Romanum, *l. 11, ff., De mun. et hon.*, praescribit: « Gradatim honores deferantur, et ut a minoribus ad majores perveniatur ». Ex his sequitur esse quoque ordinationem per saltum, si ordines conferantur, praetermissa tonsura, quia tonsura non est ordo, sed est primus gradus (2). Exemplum habes in *Aveiren., Irregularitatis, 30 Jun. 1804*.

496. Si autem quaeras num ordinatio per saltum sit non

(1) Hallier, *p. II, sect. I, cap. I, art. II, § VI*; Thomassinus, *Vet. et nov. Ecc. Disc.*, *p. I, lib. I, cap. XXXV, n. 2*.

(2) Schmalz., *V, XXIX, n. 10*; Reiff., *n. 6*; Pirhing, *n. 7*; Barbosa, *De off. et pot. ep.*, *Alleg. XLVII, n. 7*; Honorante, *cap. II, not. I*.

solum graviter illicita, quod ex dictis patet, sed etiam invalida, respondemus ordinationem esse certe validam, si praescindamus a consecratione episcopali, praetermisso presbyteratu, de qua *n. 22 sequ.* Imo quoniam potestas diaconi continetur eminenter in potestate presbyteri, ordinatus in presbyterum, praetermisso diaconatu, potestatem ministerii habet eminenter, inclusam scilicet in potestate presbyterali, sine tamen caractere diaconali. Eadem repetas de ordinato in diaconum, praetermisso subdiaconatu, etc.; sed potestas subdiaconi, potestas acolythi, et ita de ceteris, licet una altera nobilior sit, tamen videntur distinctae inter se, nec inferior in superiori inclusa; de qua re in *cap. VI* rursus redibit sermo.

497. Quamquam vero ordo per saltum collatus validus sit et eminenter contineat ordinem praetermissum, tamen id non impedit quominus ordo praetermissus conferri possit. Imo Ecclesia numquam permittit ad superiores ordines ascendere, aut receptos ordines exercere, nisi prius ordo praetermissus receptus fuerit formaliter. Id patet ex juribus supra citatis; nam Alexander II, in *cit. can. un., dist. 52*, vult prius ordinem subdiaconatus esse conferendum, proximo legitimo tempore, et deinde exercitium in ordine presbyterali esse permittendum; et Innocentius III, in *cit. cap. un., De clerico per saltum promot.*, statuit post peractam poenitentiam ordinem diaconatus dandum esse, et postea episcopum posse permittere ministerium in ordine sacerdotii. Nimirum in casu character diaconalis in anima imprimitur, et potestas diaconalis quae jam in superiori ordine eminenter continebatur, formaliter datur cum gratia relativa. Multo magis ordo praetermissus conferendus est, si ordo per saltum collatus illum eminenter non continebat.

498. Sed quaenam sunt poenae, si ordo per saltum de facto collatus fuit? Episcopus ordinans neque jure Decretalium neque hodierno jure ullam contrahit poenam, licet per se graviter peccet. Ordinatus vero licite potest, et semper potuit etiam solemniter ministrare in ordinibus rite receptis ante ordinem praetermissum. At certe nequit ad ulteriores ordines promoveri ante receptionem ordinis praetermissi,

ut jam patet ex dictis, quia nova illa ordinatio foret et ipsa ordinatio per saltum (1). Insuper certe nequit solemniter ministrare in ordine praetermisso; secus juxta communem sententiam contrahit irregularitatem, de qua *n. 349*. Praeterea nec potest solemniter ministrare in ordine per saltum recepto, antequam praetermissum recipiat, prouti patet ex *cit. can. un., dist. 52, cit. cap. un., De clerico per saltum promoti*, et ex Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. XIV, de ref.*, ubi tribuit episcopis potestatem dispensandi *cum promotis per saltum, si non ministraverint*, et tandem ex ipsa rei natura (*n. 153*) (2). Nonnulli perperam in hoc videntur irregularitatem (*n. 195*); si enim ordinationem per saltum quis recepit bona fide (3), est simplex prohibitio juxta regulam generalem *cit. n. 153* expositam. Sin vero mala fide, communis sententia est jure decretalium fuisse contra ordinatum *suspensionem* vel ferendae vel potius latae sententiae probabilius ab ordine male suscepto tantum (4). Haec suspensio non legitur in const. *Apostolicae Sedis*; et licet Avanzini, in *comm. ejusd. const.*, putet hanc censuram adhuc manere, utpote a Conc. Trid. relatis verbis inflictam, tamen id non videtur verum; quia Conc. Trid., *l. c.*, supponens ex jure existenti censuram, dat episcopo potestatem dispensandi, si ordinatus non ministraverit; et ideo dici nequit Tridentinum hanc censuram directe tulisse. Ipse Thesaurus, *p. II, cap. XIII, v. Ordo*, quem citat Avanzini, hanc censuram repetit ex *cit. cap. un., De clerico per saltum promoti*. Cum igitur haec censura nec relata sit in const. *Apostolicae Sedis*, nec

(1) Suarez, *De censuris, disp. XXXI, sect. I, n. 44*; Pirhing, *V, XXIX, n. 5, Notandum tertio*.

(2) Schmalz., *V, XXIX, n. 9*; Suarez, *l. c., n. 45 sequ.*

(3) Exemplum est in *Perusina, Ordinationis, 21 Jun. 1732*; et in *Florentina, Ordinum, 5 Dec. 1744*, in quibus candidatus ad gradum inferiorem, per errorem appellatus ad gradum superiorem, accessit bona fide ipsumque recepit.

(4) Suarez, *l. c.*; Navarrus, *XXVII, n. 242*; Schmalz., *l. c.*; Pirhing, *n. 5*; Reiff., *n. 4*. Exemplum habes in *Visen., Dispensationis ab irregularitate, 11 Sept. 1784*, in qua J. in minoribus ordinibus constitutus, a militia redux, ementitis sui Ordinarii litteris dimissorialibus, absque patrimonii titulo, ac omisso subdiaconatu et diaconatu, presbyteratum suscepit ac pluries Missam celebravit.

sit directe lata a Conc. Trid., sequitur hodie non amplius vigere (1). Firma tamen remanet simplex prohibitio solemniter ministrandi in ordine per saltum recepto sive bona sive mala fide antequam gradus praetermissus obtentus sit, ex regula generali tradita in *cit. n. 153*. Sed si ordinatus nihilominus ministraverit, non contrahit amplius irregularitatem, quia suspensionem non violat, nec aliam poenam, licet graviter peccet. Igitur hodie neque in ordinatum poenae sunt.

499. Ex dictis apparet evidenter episcopum ab hac lege de ordinibus gradatim conferendis numquam posse dispensare, neque in inferioribus sacrae hierarchiae gradibus. R. P. ordinis minoris, aut subdiaconatus, aut diaconatus collationem per saltum licet numquam permittat, tamen permittere posset, quia sicut sacra hierarchia ordinis in gradibus infra diaconatum est institutionis ecclesiasticae, ita lex de his ordinibus gradatim dandis est tantum ecclesiastica. Sed multi dubitant de potestate ipsius R. P. non solum permittendi ordinationem episcopalem, praetermisso presbyteratu, sed etiam licite permittendi ordinationem episcopalem aut presbyteralem, praetermisso diaconatu; nam, aiunt, Christus D. instituens sacram hierarchiam in primis tribus gradibus, videtur eo ipso voluisse, ut ad hos gradus successive ascendatur (2).

500. At sacri canones non solum praecipiant ut ordines gradatim conferantur, sed etiam ut inter unum aliumque ordinem aliquod temporis spatium intercedat, quod venit nomine *interstitiorum*, ut declaravit S. C. C., *17 Maii 1591*; licet aliquando *interstitia* appellari etiam soleant intervalla quae decurrunt inter tempora jure praescripta pro ordinationibus generalibus. Igitur etiam ille qui ordinem habet, ad altiorem non debet promoveri, nisi expleto statutorum interstitiorum curriculo. Hanc interstitiorum legem primus proposuisse videtur Osius in concilio Sardicensi, *can. 10*, quam omnes concilii Patres probarunt, sed arbitrio episcoporum

(1) D'Annibale, *I, § 395, not. 7*.

(2) Schmalz., *V, XXIX, n. 15*; Pirhing, *n. 5*; Suarez, *De censuris, Disp. XXXI, sect. I, n. 4*.